

ლოტმანი 2010: Лотман Ю. *Культура и взрыв. Семиосфера*. Искусство – СПб, 2010.

მალინოვსკი 1998: Малиновский Б. *Магия, Наука, Религия*. Москва: «Рефл-бук», 1998.

პროპი 1976: Пропп В. *Фольклор и действительность*. Москва: Наука, 1976.

სერდიუკი 2009: Сердюк М. *Фольклорный текст через призму его субстанциональных свойств*. Известия ВГПУ, 2009, მის.: <https://cyberleninka.ru/article/n/folklornyy-tekst-cherez-prizmu-ego-substantsionalnyh-svoystv>

ტოპოროვი 1988: Топоров В.Н. „О ритуале: Введение в проблематику“. *Архαιческий ритуал в фольклорных и литературных памятниках*. Москва: Главная Редакция Восточной Литературы, 1988.

ტიფონენკოვა 2004: Трифоненкова М. *Фольклорный и литературный текст в культурологическом аспекте*. Электронная Библиотека БГУ, 2004: <https://elib.bsu.by/handle/123456789/56918>

წერედიანი 1981: წერედიანი დ. „ჯადოსნური ზღაპრის ჟანრული თავისებურებანი“. კრებ. *ეპიკური ჟანრები*. თბილისი: 1981.

Marine Turashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Some Issues of Digitalization and Systematization of the Visual Materials of Folklore Archive¹

From the beginning of the current century an academic field concerns with the application of computational tools and method to traditional humanities disciplines. One of the directions of Digital Humanities (DH) is digitalization of the old recordings. It must be noted that the new technological method was implanted in Georgia at the end of the past century, namely, in the archival field. In study of folklore the use of the method of Digital Humanities (DH) made possible retrodigitalization and systematization of the folklore archive materials. A new stage in the field-work and archivization of the Georgian folk materials started in the 90s of

¹ კვლევა განხორციელდა „შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის“ ფინანსური მხარდაჭერით [PHD-19-3709, „თანამედროვე ქართული ნარატიული ფოლკლორი (ზეპირი ისტორიების მიხედვით)“].

the past century. So the Folklore Archive of Shota Rustaveli Institute fully responds the modern demands of Digital Humanities.

Key words: Systematization, Retrodigitalization, Archive Materials.

მარინე ტურაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

საარქივო ფოლკლორული მასალების დიგიტალიზაციისა და ელექტრონული სისტემატიზაციის ზოგიერთი საკითხი

XXI საუკუნეში ჰუმანიტარული მეცნიერება უახლესი ტექნოლოგიური საშუალებებით დოკუმენტირებულ და არქივირებულ ინტერდისციპლინურ კვლევით რესურსებს ეფუძნება. დიგიტალური ჰუმანიტარიის ერთ-ერთი მიმართულებაა კულტურული მემკვიდრეობის, კერძოდ, უძველესი ჩანაწერების ციფრული დოკუმენტირება. თანამედროვე მოთხოვნების საპასუხოდ 2005 წლის აპრილში საფრანგეთმა, გერმანიამ, ესპანეთმა, იტალიამ, პოლონეთმა და უნგრეთმა გამოთქვეს ერთობრივი სურვილი – შექმნილიყო ვირტუალური ევროპული ბიბლიოთეკა, რათა ევროპის კულტურული მემკვიდრეობა ყველასათვის უფრო ხელმისაწვდომი ყოფილიყო. შესაბამისად, 2008 წლის 20 ნოემბერს ამოქმედდა მისი სატესტო ვერსია, რომელმაც ფუნქციონირება 2009 წლის თებერვლიდან დაიწყო და 2010 წლისთვის მასში 10 მილიონზე მეტი ციფრული ჩანაწერი იყო თავმოყრილი. დღეისთვის „ევროპეანა“ (იხ., <https://www.europeana.eu/portal/en>) არის პლატფორმა, რომელიც აერთიანებს ევროპის 3000-ზე მეტი ინსტიტუტის (ბიბლიოთეკები, მუზეუმები, არქივები...) 50 მილიონამდე ციფრულ ჩანაწერს.

საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ დიგიტალური ჰუმანიტარული მეთოდების დანერგვის პირობებში არც საქართველო აღმოჩნდა პასიური, რადგან ჯერ კიდევ გასული საუკუნის ბოლოდან ჩვენს ქვეყანაში დაიწყო საარქივო მასალების დიგიტალიზაცია და ელექტრონული სისტემატიზაცია.

თავდაპირველად უნდა აღვნიშნოთ, რომ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის არქივში დაცული საარქივო მასალები, ფიზიკური მატარებლების მიხედვით, ხუთ ძირითად მასივად იყოფა:

1. ხელნაწერები;
2. ფონოფირები;
3. კინო-ფოტო ნეგატივები და პოზიტივები;
4. ფოტოები;
5. ციფრული მასალები.

ცხადია, რომ შესაბამისი ტექნიკის ხელმისაწვდომობის კვალობაზე ფოლკლორის შემკრებ-ჩამწერები ყოველთვის აუცილებლობად მიიჩნევდნენ რიტუალების, მთქმელ-შემსრულებლების, საყოფაცხოვრებო და საკულტო შენობა-ნაგებობების, ადგილებისა და ნივთების ფოტოგრაფირებასა და საჭირო შემთხვევაში მათ ხმოვან ფიქსაციას. რა თქმა უნდა, მასალის შექმნის მომენტში არავის შეეძლო იმაზე ფიქრი, რომ მისი აქტიური გამოყენება მხოლოდ დიგიტალური ჰუმანიტარიის ეპოქაში გახდებოდა შესაძლებელი. აღნიშნული ეპოქის სიკეთე მოცემულ მასალასთან მიმართებაში იმ მხრივაცაა დასაფასებელი, რომ იგი არა მარტო უზრუნველყოფს მასალის მაქსიმალურ ხელმისაწვდომობას, არამედ უვნებელყოფს მისი ფიზიკური განადგურების საფრთხეს, რადგან ყველა სამუშაო მხოლოდ მის ციფრულ ვარიანტზე ხორციელდებოდა.

თვალსაჩინოებისთვის განვიხილოთ 1932 წელს დაარსებულ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის არქივში (იხ., <http://www.folktreasury.ge>) თავმოყრილი საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონში შეკრებილი ფოლკლორული მასალა (ჩიქოვანი 1975).

პირველი და ყველაზე მდიდარი არის **ხელნაწერები (109 804 ერთეული)**, რომლებიც მათი წარმომავლობისა ან/და არქივში შემოსვლის თარიღის მიხედვით, რამდენიმე ვრცელ მასივად იყოფა. ესენია:

1. პეტრე უმიკაშვილის კოლექცია (5 994 ტექსტი) თარიღდება 1870-80 წლებით;

2. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმთან არსებული ფოლკლორის სექტორისა და 1930-1959 წლებში განხორციელებული

სამეცნერო ექსპედიციების მასალები (32 986 ტექსტი), ე. წ. ადრინდელი ფონდი;

3. 1960 წლიდან დღემდე ჩატარებული სამეცნიერო ექსპედიციების შედეგად შეკრებილი მასალები (59 087 ერთეული ტექსტი), ე. წ. ახალი ფონდი;

4. მე-20 საუკუნის 30-70-იან წლებში განხორციელებული სამივლინებო მუშაობის შედეგად შეკრებილი მასალები (13 737 ტექსტი), ე. წ. ვარლამ მაცაბერიძის სახელობის ფონდი.

ახალი ეტაპი ქართული ფოლკლორის საველე-შემკრებლობით პრაქტიკასა და მასალის არქივიზაციის საქმეში იწყება გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან. ფონდის „ღია საზოგადოება – საქართველო“ ფინანსური მხარდაჭერით არქივმა 1996 წელს დაიწყო პროექტის – „ფოლკლორული მასალების კომპიუტერული დოკუმენტაცია“ – განხორციელება.

2003 წელს ფრანკფურტის უნივერსიტეტთან კოოპერაციის საფუძველზე განხორციელდა ქართული ფოლკლორის მონაცემთა ბაზის საერთაშორისო ქსელურ მონაცემთა ბაზებთან ინტეგრირება, რის საფუძველზეც ინტერნეტის მომხმარებელთათვის ხელმისაწვდომი გახდა 23 600 ფოლკლორული ტექსტის შესახებ მონაცემები მის გრაფიკულ გამოსახულებასთან ერთად (იხ., <http://titus.fkidl.uni-frankfurt.de/database/folkarch/query.htm#inpform>).

2009-2010 წლებში შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით ფოლკლორის არქივმა განახორციელა პროექტი: „პეტრე უმიკაშვილის ხელნაწერთა კოლექციის (XIX ს.) ელექტრონული დამუშავება“, რის შედეგადაც მონაცემთა ბაზა გამდიდრდა 5 994 ახალი ჩანაწერით. განსახორციელებელი სამუშაო ითვალისწინებდა ქართული ფოლკლორული ჩანაწერების ერთ-ერთი უძველესი კორპუსის, პეტრე უმიკაშვილის ხელნაწერი კოლექციის (მე-19 ს.) დიგიტალიზაციას, დიგიტალიზებული მასალის სისტემატიზაციას, ხელნაწერი ფრაგმენტების გრაფიკული ფაილების სახით გამთლიანებას, იდენტიფიცირებული ტექსტების თემატურ-ჟანრობრივი და მეტამონაცემების მიხედვით აღწერასა და ელექტრონულ ბაზაში შეტანას.

პრობლემის აქტუალობა განპირობებული იყო ხელნაწერებზე გასული საუკუნის 30-იან წლებში განხორციელებული იმ არასწორი სარედაქციო საქმიანობით, რამაც გამოიწვია დაჭრა-

დანაკუწება. საქმე ისაა, რომ პეტრე უმიკაშვილი მასალებს კრებდა როგორც თვითონ, ისე კორესპოდენტების მეშვეობით. ამის გამო ხელნაწერები იყო არაპროფესიული როგორც საწერი მასალის ზომის, ისე ნაწერი მხარეების რაოდენობის თვალსაზრისით. შესაბამისად, კოლექციის გამოსაქვეყნებლად მოსამზადებლად საჭირო იყო ტექსტების დიდი უმრავლესობის ცალკე გადაწერა. დროის დეფიციტის გამო, როგორც ჩანს, გამომცემელი იძულებული გახდა, წასულიყო გაუმართლებელ კომპრომისზე და ერთსა და იმავე გვერდზე მოთავსებული რამდენიმე ტექსტის დასაცალკევებლად დაჭრა ხელნაწერთა დედნები. მაგალითად, თუ ერთ ფურცელზე ჩაწერილია იყო ორი ან მეტი (A, B, C...n) ტექსტი, რომელთაგან, ვთქვათ, A ტექსტი მთლიანად და B ტექსტის ნაწილი მოთავსებულმა ცალკე გამოყო A ტექსტი და ამათ ავტომატრად გამოიწვია B და/ან C ტექსტის ნაწილებად გაფანტვა. ამგვარად, ზევრი დანაწევრებული ტექსტი მცირე ზომის ფრაგმენტებად სხვადასხვა ადგილას გაიფანტა. მათი პირვანდელი სახით გაერთიანება ტექსტოლოგიური საქმიანობის ახალი პრინციპების დანერგვას მოითხოვდა.

პროექტის რეალიზაციის საბოლოო ეტაპზე, 26 ფორმალური და შინაარსობლივი ნიშნის მიხედვით, დახასიათდა, აღიწერა და მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში შევიდა დიდი თუ მცირე მოცულობის 6 000-მდე ერთეული ფოლკლორული ტექსტი. მათ შორის, აარნე-ტომპსონ-უთერის ზღაპრის ტიპთა საერთაშორისო საძიებლის მიხედვით დახასიათდა და აღიწერა 353 ერთეული პროზაული ტექსტი.

მეორე დიდ **ფონოფირების (213 ფონოფირი 1 996 ერთეული ფოლკლორული ჩანაწერით) ფონდში** თავმოყრილია 200-ზე მეტი ერთეული სხვადასხვა ზომის ელექტრო-მაგნიტური ფირი, რომლებიც ტექნიკური მახასიათებლების მიხედვით იყოფა შემდეგ მასივებად: 300 მმ დიამეტრის 54 ფირი, 185 მმ დიამეტრის 5 ფირი, 155 მმ დიამეტრის 2 ფირი, 150 მმ დიამეტრის 15 ფირი, 130 მმ დიამეტრის 70 ფირი, 110 მმ დიამეტრის 48 ფირი და არასტანდარტული დიამეტრის ფრაგმენტები.

აღნიშნული მასალების თავმოყრა ფოლკლორის არქივში დაიწყო XX საუკუნის 50-იანი წლების დასასრულსა და 60-იანის დასაწყისში განხორციელებული ე. წ. „დიდი ფოლკლორული ლაშქრობის“ შედეგად. უნდა აღინიშნოს, რომ ქართველი ფოლ-

კლორისტები განსაკუთრებული სერიოზულობით ეკიდებოდნენ ფოლკლორულ-ეთნოლოგიური და დიალექტოლოგიური მასალის აუდიო და ვიდეო ფიქსაციას. ეს პერიოდი იმითაცაა აღსანიშნავი, რომ ჩაწერის ხსენებული მეთოდის გამოყენება წინასწარ გასაზღვრული გეგმითა და სამეცნიერო ამოცანების შესაბამისად ხორციელდებოდა. კახეთისა და ქართლის ექსპედიციების ვრცელი სამეცნიერო ანგარიშებიდან ნათელია, რომ ხსენებული ტექნიკის გამოყენება არც ერთ შემთხვევაში არ ატარებს მიზანმიმართულ ხასიათს და იგი სწორედ სინკრეტული ნიმუშებისა და ვიზუალურად მნიშვნელოვანი შინაარსის მქონე ფაქტების ფიქსირებისათვის გამოიყენებოდა (ჩიქოვანი 1980: 195-254).

ის ფაქტი, რომ ქართველი ფოლკლორისტები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ სავლე-შემკრებლობით პრაქტიკაში ფოტო, კინო და აუდიო ტექნიკის გამოყენებას, კარგად ჩანს ამ პერიოდში შექმნილ აუდიო-კინო-ფოტო აპარატურის, სახმარი მასალებისა და მათ გასამქლავებლად თუ დასამონტაჟებლად ინსტიტუტის მიერ გაწეული ხარჯების აღმრიცხველ დოკუმენტებში. შესაბამისად, ტექნიკის შექმნისა და მის გამოსაყენებლად აუცილებელი უნარ-ჩვევების მასობრივად ათვისების კვალობაზე მზარდი დინამიკით ხდებოდა არქივში ახალი ფოტო, კინო და აუდიო მასალის შემოღინება.

2013-2015 წლებში ფოლკლორის არქივმა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით განახორციელა პროექტი „ფოლკლორის არქივში დაცული ფონოჩანაწერების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა დიגיტალიზაციისა და ელექტრონული სისტემატიზაციის გზით“.

უნდა აღინიშნოს, რომ მოლოდინი გამართლდა და აღმოჩნდა, რომ გაციფრული ფოლკლორული მასალები სამჯერ აღემატება სხვა ტიპის მასალებს, როგორებიცაა: საესტრადო სიმღერები, სპექტაკლების ჩანაწერები და სხვ.

რეტროდიგიტალიზებულ ფოლკლორულ მასალაში, თავის მხრივ, გამოიყოფა ორი მასივი: 1. ზეპირსიტყვიერი ტექსტები და 2. კონფერენციების ჩანაწერები. უნდა აღვნიშნოთ, რომ, თავის მხრივ, ძალიან საინტერესოა კონფერენციის ჩანაწერებიც, რადგან მათში შემონახულია ფოლკლორისტების ავთენტიკური დისკუსიებიც.

ქართულ ფოლკლორისტიკაში დიგიტალური ჰუმანიტარის მეთოდების დანერგვამ ფოლკლორის არქივში დაცული ფონოგრაფიების რეტროდიგიტალიზაციითა და ელექტრონული სისტემატიზაციით მათი ფართო ხელმისაწვდომობის საშუალება მოგვცა. გაციფრა და მეტ-ნაკლები სიზუსტით აღიწერა 2000-ზე მეტი დიდი თუ მცირე ზომის ფოლკლორული ნიმუშის აუდიოჩანაწერი (იხ.: <http://www.folktreasury.ge/ARPA/>) Authentication folktreasury.ge

რაც შეეხება დიგიტალური აუდიომასალის ელექტრონულ სისტემატიზაციას, იგი განხორციელდა შემდეგი პრინციპით: ა) აუდიოჩანაწერის მოსმენით; ბ) შინაარსობლივი და ტექნიკურ მახასიათებლების მიხედვით ერთეული ჩანაწერების სეგმენტაციითა და გ) ტექსტის მაიდენტიფიცირებელი მონაცემების ბაზაში შეტანით. ამასთან, სხვადასხვა წყაროზე დაყრდნობით შეივსო და დაზუსტდა არარსებული მეტამონაცემები. საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ აუდიოჩანაწერები მხოლოდ ქართული სიტყვიერი და მუსიკალური ფოლკლორის ნიმუშებით არ შემოიფარგლება. გვხვდება აფხაზურ, თურქულ და ბერძნულ ენებზე (ID 35058, 35225-35229, 35230) შესრულებული მასალებიც, აგრეთვე, ავთენტური საუბრების ჩანაწერებიც (ID 35700-35718). გარკვეული ტექნიკური ხარვეზების მიუხედავად, მასალა ფასდაუდებელი წყაროა ფოლკლორული და დიალექტოლოგიური კვლევა-ძიებისათვის (ქართული ფოლკლორი (ხმოვანი საარქივო ჩანაწერები), 2015).

კინო-ფოტო ნეგატივებისა და პოზიტივების (35 მმ-იანი 110-მდე წთ-ის ხანგრძლივობის კინოფირი; 35 მმ-იანი 36 კადრიანი 240-მდე ერთეული ფოტოფირი; 88 ერთეული მინის ფოტონეგატივი) ფონდში დაცული მასალა გასული საუკუნის 50-70-იანი წლებით თარიღდება, რაც, ცხადია, მნიშვნელოვნად ზრდის მისადმი ინტერესს. ხანდაზმულობასთან ერთად აღნიშნული მასალისადმი დიდი სამეცნიერო ინტერესი მდგომარეობს იმაში, რომ ისინი პროფესიონალი ფოლკლორისტების უშუალო ძალისხმევითაა ფიქსირებული.

დღეს აღნიშნული კინომასალის დემონსტრირება და სამეცნიერო მიმოქცევაში ჩართვა მნიშვნელოვან ტექნიკურ სირთულეებთანაა დაკავშირებული, შესაბამისად, მისი არსებობის მანძილზე არავის უცდია მისი გამოყენება. ამიტომაცაა, რომ,

გარდა პროფ. მ. ჩიქოვანის ესპედიციის ანგარიშისა (ჩიქოვანი 1980), დაინტერესებული მკითხველი ვერსად იპოვის აღნიშნული კინომასალის გამოყენების ფაქტებს. ცხადია, მათი ჩაწერის მომენტში არავის შეეძლო იმაზე ფიქრი, რომ მისი აქტიური გამოყენება მხოლოდ დიგიტალური ჰუმანიტარიის ეპოქაში გახდებოდა შესაძლებელი.

უნდა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ მასალის რეტროდიგიტალიზაცია და ელექტრონული სისტემატიზაცია და მისი აუდიო, ფოტო და ტექსტურ ჩანაწერებთან სინქრონიზაციის შესაძლებლობა საშუალებას მოგვცემს, მთელი თავისი სრულყოფილებით აღვადგინოთ ავთენტიკური ფოლკლორული შესრულების არაერთი უცნობი ფაქტი.

ფოტო ფონდში (4 000-მდე ერთეული ფოტოანაბეჭდი) თავმოყრილი ფოტოანალოგები და ნეგატივების გარეშე დარჩენილი ფოტოსურათები უნიკალურია იმ თვალსაზრისით, რომ იგი ასახავს ფოლკლორული მოვლენების იმ ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს შრეს, რომლის ფიქსაცია ადრეული პერიოდის (XIX საუკუნის დასაწყისის) საველე-შემკვრელობითი პრაქტიკისათვის ნაკლებად იყო ხელმისაწვდომი.

ციფრულ ფონდში თავმოყრილია ბოლო პერიოდში ჩატარებული ექსპედიციების აუდიო-ვიდეო-ფოტო მასალები.

რაც შეეხება მასალის ელექტრონულ სისტემატიზაციას, არქივში შემოსული მასალის სისტემატიზაციისა და რეგისტრაციის ერთიანი წესი შემუშავებული არ ყოფილა. ეს ნიშნავს, რომ თითოეული ზემოთ აღწერილი მასივის სარეგისტრაციოდ არქივში სხვადასხვა სახის დავთარი გამოიყენებოდა, რომლებიც იმდენად შორს დგას სრულყოფილებისაგან, რომ ოდნავადაც ვერ უზრუნველყოფს არა თუ მასალებით სარგებლობას, არამედ მათი რაოდენობის განსაზღვრასაც კი. საგულისხმოა, რომ ოფიციალურ გამოცემებში დასახელებულია არქივში დაცული მასალების საერთო რაოდენობის აღმნიშვნელი ორი ციფრი, რომელთა შორის სხვაობა ნახევარ მილიონს შეადგენს (ქართული ფოლკლორი 1974).

მაღალტექნოლოგიური ელექტრონული რესურსების განვითარების კვალდაკვალ ქართულ ფოლკლორისტიკაში დიგიტალური ჰუმანიტარიის მეთოდების დანერგვამ შესაძლებელი გახადა

არქივში დაცული მასალების თანმიმდევრული რეტროდიგიტალიზაცია და ელექტრონული სისტემატიზაცია.

ფოლკლორული ხელნაწერი მასალის დიგიტალური არქივიზაცია გასული საუკუნის 90-იანი წლებიდან იწყება პროფ. ელგუჯა დადუნაშვილის ხელმძღვანელობით. საერთაშორისო და ადგილობრივი ფონდებისა და საზღვარგარეთის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრების ხელშეწყობით (იხ.: <http://folktreasury.ge/>) შესაძლებელი გახდა ელექტრონული საძიებელი სისტემის ჩამოყალიბება და მისი ფართო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. ამ ეტაპზე ფოლკლორის არქივში ფუნქციონირებს ორი ელექტრონული საძიებელი: 1. ქართული ფოლკლორის მონაცემთა ბაზა (იხ.: <http://www.folktreasury.ge/ARPA/>) და 2. ქართული ხალხური პროზის კომპარატივის ტული ანალიზის ელექტრონული პლატფორმა (იხ.: <http://www.folktreasury.ge/Folklore/>).

ქართული ფოლკლორის მონაცემთა ბაზაში ნებისმიერი მომხმარებლისათვის ხელმისაწვდომია **36 527** ერთეული ტექსტის ძირითადი ოცდაცამეტი მახასიათებელი. ესენია: შიფრი, ჟანრი, სათაური, ლექსის დასაწყისი სტრიქონი, პერსონაჟები, საგნები და მოვლენები, გეოგრაფიული სახელები, მონაცემები მთქმელის, ჩამწერის, ჩაწერის ადგილისა და თარიღის შესახებ, ზღაპრების საერთაშორისო ინდექსი და სხვა. გარდა ამისა, ანდაზებისა და გამოცანების შემთხვევაში ველში – „ლექსის დასაწყისი სტრიქონი“, შეტანილია შესაბამისი ჟანრის ნიმუშთა სრული ტექსტები.

ტექსტების აღნიშნული კორპუსის შესახებ მონაცემების ელექტრონულ ბაზებში არსებობა კომპარატიული კვლევების განხორციელების საშუალებას გვამძლევს. საქმე ისაა, რომ იდენტიფიცირებული მასალის აღწერა-სისტემატიზაციასა და მონაცემების ბაზაში შეტანასთან ერთად ზღაპრები და სიუჟეტთა საერთაშორისო კატალოგის მიხედვითაცაა სისტემატიზირებული (დღეისათვის მსოფლიოში გავრცელებულია აარნე-ტომპსონ-უთერის კატალოგი), რაც გულისხმობს აღნიშნული მასალის მსოფლიოს სხვადასხვა ხალხთა ფოლკლორთან შესადარისობასაც.

ამ ეტაპისთვის ბაზაში განთავსებულია 2000-ზე მეტი ერთეული სიტყვიერი და მუსიკალური ხმოვანი ჩანაწერი, რომლებშიც გასაოცარი ძალით იჩენს თავს განსხვავება, ერთი მხრივ, შესრულების აქტის უშუალო ფიქსაციასა და, მეორე მხრივ, მონათხრობის საფუძველზე წარმოქმნილ ტექსტებს შორის.

დიგიტალიზაციისა და ელექტრონული სისტემატიზაციის აუცილებლობა მდგომარეობს იმაში, რომ დასამუშავებლად გამოყენებული იყო მხოლოდ მისი ციფრული ვარიანტი, რამაც შესაძლებელი გახადა განადგურების პირას მყოფი ელექტრომაგნიტური ფირების ხანგრძლივი დროით შენახვა.

ამრიგად, შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ფოლკლორის არქივი ბოლო სამი ათეული წელია დგას არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის რეტრო-დიგიტალიზაცია-სისტემატიზაციით ფართო ხელმისაწვდომობის სამსახურში, რაც სრულად პასუხობს თანამედროვე სამეცნიერო და კულტურულ მოთხოვნებს როგორც ლოკალურ, ისე საერთაშორისო დონეზე. ამასთან, გრძელვადიანი გეგმის ბოლო ეტაპი, კინო-ფოტო მასალების ციფრული დამუშავება საშუალებას მოგვცემს შევავსოთ მნიშვნელოვანი თეთრი ლაქა სიტყვიერი და მუსიკალური ფოლკლორის თანმხლები პლასტიკური შესრულების შესახებ არსებული ჩანაწერების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიმართულებით.

გამოყენებული ლიტერატურა:

ქართული ფოლკლორი 1974: ქართული ფოლკლორი, IV, ლექსიკონი (ა-ლ). თბილისი: გამომცემლობა „მეცნიერება“, 1974.

ქართული ფოლკლორი 1975: ქართული ფოლკლორი, V, ლექსიკონი (მ-ჰ). თბილისი: გამომცემლობა „მეცნიერება“, 1975.

ქართული ფოლკლორი 2015: ქართული ფოლკლორი (ხმოვანი საარქივო ჩანაწერები), კომპაქტდისკო ბუკლეტით. თბილისი: „იდეალ გლობალი“, 2015.

ჩიქოვანი 1964: ჩიქოვანი, მ. ქართული ფოლკლორი, I-II. თბილისი: გამომცემლობა „მეცნიერება“, 1964.

ჩიქოვანი 1980: ჩიქოვანი, მ. რედაქტორი. ქართული ფოლკლორი, X. თბილისი: გამომცემლობა „მეცნიერება“, 1980.

სასარგებლო ზმულები:

არმაზი: <http://titus.fkidg1.uni-frankfurt.de/database/folkarch/query.htmN°inpform>
ევროკავშირის მიერ შექმნილი ციფრული ვებპორტალი: <https://www.europeana.eu/portal/en>.

ქართული ფოლკლორის მონაცემთა ბაზა: <http://www.folktreasury.ge/ARPA/>.

ქართული ხალხური პროზის კომპარატივისტული ანალიზის ელექტრონული პლატფორმა: <http://www.folktreasury.ge/Folklore/>).